BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini
EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939
Nr. 121 Sâmbătă 6 Mai 1939
14 Pagini

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15
Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

„Centrele civice" rurale

O dispoziție luată de rezidența regală a ținutului Bucegi, privitoare la crearea de „centre civice" în câteva comune rurale și la reglementarea tipului de construcții țărănești în localitățile așezate în apropierea șoselei naționale Ploești—Câmpina, merită atenție.

De fapt, se urmărește, pe baza unor planuri de sistematizare, întocmite de serviciul technic al ținutului respectiv, înfrumusețarea aspectului șoselei și al satelor din sectorul Ploești — Câmpina, prin creațiuni de gospodării model, tipuri de case în stil românesc, ferme, parcuri, piețe alimentare, locuri de sport, podețe de beton, plantarea de pomi ornamentali potriviți climatului din această regiune.

Dacă scopul ce se urmărește prin întocmirea unui asemenea proect este bun din punctul de vedere social și estetic, să nu se cadă în gresala uniformizării prin înființarea de sate-model de acelaș tip.

Satele nu sunt creațiuni artificiale.

Intre cadrul geografic, static, climat și elementul etnic dinamic, se stabilesc tainice afinități și influențe, care contribue la crearea unor anumite tipuri de sate — risipite, sau strânse; ca și la așezarea gospodăriilor.

Pe lângă cele două elemente de ordin geografic și etnic, care asigură „personalitatea" satelor, — mai cu seamă în regiunile de munte și deluroase — trebue să se țină seama și de factorul economic, ca și de obiceiurile și tradițiile populațiunii. In consecință, proectele de înfrumusețare și sistematizare a satelor, indiferent de ținutul din care fac parte, să nu tindă la crearea unui acelas tip de comună-model, adică la uniformizarea lor, după cum se practică în regiunile industriale prin creațiunea de locuințe muncitorilor. Cadrul geografic și mediul uman sunt elementele principale, statice și dinamice, care, dacă sunt armonizate, asigură caracteristica specifică a satelor și pe temeiul lor se pot aplica planurile de sistematizare și de înfrumusețare.

In legătură cu această chestiune, se impune un plan de sistematizare și înfrumusețare a unei regiuni din apropierea Capitalei, care prezintă aspectul jalnic al unei tabere de refugiați, prin dispozitivul neregulat al caselor, ca și prin nerespectarea celor mai elementare cerințe de ordin edilitar, sanitar și estetic.

Intre atelierele c. f. și Chitila, adică tocmai într'o regiune expusă privirilor tuturor călătorilor din trenuri, s'a îngăduit, dela încheerea păcii încoace, fără nici un plan de sistematizare, formațiunea acestei aglomerațiuni de locuințe.

Ceea ce s'a îngăduit până azi, nu se mai poate îngădui de acum înainte. Când Capitala României Mari este în plină trasformare urbanistică și când pe șoseaua națională Ploești—Câmpina, se urmărește sistematizarea și înfrumusețarea satelor, pe baza unui plan studiat de organele technice ale ținutului Bucegi, se impune ca și împrejurimile Capitalei să prezinte un aspect cuviincios.

In ajunul discursului d-lui Beck

Impresiunea pe care o lasă știrile venite din străinătate în ultimele zile este că punctul nevralgic al situației internaționale în momentul de față este Danzigul. Se pare că tensiunea care a evoluat după desmembrarea Cehoslovaciei avea nevoe de un abces de fixație, menit să aducă o lămurire, într'un fel sau altul și să lichideze o situație internațională ajunsă aproape la maximum de încordare.

Problema Danzigului nu trebue judecată izolat, într'un sens strict local. O asemenea judecată ar putea duce la concluziuni superficiale cari n'ar da o imagine exactă a fondului problemei și n'ar explica tensiunea actuală a raporturilor polono-germane.

De aceea socotim că nu raporturile polono-germane depind de problema însăși a Danzigului ci aceasta de cele dintâi.

Intr'adevăr soluțiunea dată la Versailles necesității în care se găsește Polonia de a avea o ieșire la mare, necesitate recunoscută și susținută din primul moment de președintele Wilson — trebuia, în folosul părților, să ducă la o armonizare a intereselor reciproce germano-polone, ceea ce nu se putea atinge decât dacă în mod general raporturile dintre cele două țări vecine și egal interesate, din toate punctele de vedere, la Danzig, erau nu numai normale dar chiar de bună prietenie. Pe temeiul acestei prietenii se putea menține o colaborare normală la Danzig, unde tratatul dela Versailles a instituit un regim juridic și politic sui generis. Orice echivoc în raporturile germano-polone, orice fricțiuni și orice neîncredere reciprocă, nu putea decât să determine o agravare a problemei însăși a Danzigului cu dublul ei aspect: de spațiu vital pentru Polonia și de pământ național pentru Germania.

Aceste considerațiuni au determinat desigur pe conducătorii politicei poloneze, ca după o perioadă de fricțiuni, cu caracter mai mult economic, cu Germania, să urmărească o politică de apropiere și de bună vecinătate. Astfel s'a ajuns la pactul de neagresiune pe timp de zece ani încheiat în Ianuarie 1934. In cadrul prevederilor acestui pact, chestiunea „Danzigului" putea evolua spre o nivelare a asperităților pe care, un regim local sui generis le provocase.

Din ziua semnării acestui pact bilateral de neagresiune, politica externă a Poloniei s'a menținut în sfera unor cât mai cordiale raporturi cu Germania. Aceasta chiar cu riscul de a deștepta, la unii din aliații ei, bănueli și chiar atacuri de presă, de natură să-i pericliteze beneficiile eventuale ale alianței. Cordialitatea polono-germană nu s'a dezmințit nici în timpul crizei din Septembrie trecut, când linia de conduită adoptată de Varșovia n'a îngreuiat politica Germaniei față de problema sudetă.

Aceste aspecte ale raporturilor polono-germane au dat impresiunea că, în cadrul pactului de neagresiune dintre cele două țări și în virtutea lui, problema Danzigului fără a fi fost soluționată, nu mai constituia însă un litigiu actual și acut și că prin însăși voința părților, ea căzuse pe un plan secundar, urmând ca timpul și colaborarea prietenească între cele două țări să ducă, fie la o soluționare definitivă, fie la un modus vivendi acceptabil și pentru Germania și pentru Polonia.

Paralel cu această politică de înțelegere și de bune raporturi germano-polone, se stabilise prin contacturi directe, o strânsă prietenie italo-polonă iar în ultimul timp, o altă putere amică axei Berlin — Roma, Ungaria stabilise cu Polonia relațiuni politice de strânsă colaborare.

Aceasta era situațiunea până la isbucnirea nouei crize europene provocată de dezmembrarea Cehoslovaciei. Politica externă a Poloniei — criticată de unii ca neprevăzătoare — părea din potrivă a fi fost conformă și cu interesele poloneze și cu obiectul principal al străduințelor ei: menținerea păcii și a integrității teritoriului polonez, inclusiv regimul special al Danzigului.

Deodată însă aspectul raporturilor germano-polone s'a schimbat. O notă germană primită la Varșovia, punea din nou pe primul plan chestiunea Danzigului, cu preciziunea că Germania înțelege să i se acorde, în cuprinsul coridorului polonez, o autostradă extrateritorială. Berlinul cerea să se înceapă imediat între cele două guverne negocieri pentru lichidarea acestor probleme. Deși nota nu era formulată în termeni cominatorii, totuși atmosfera internațională s'a încordat.

(Continuare in pag. 2-a)

UN NOU AVION DE VÂNĂTOARE ROMÂNESC

Măria Sa Voevodul Mihai, primind explicații, la Pipera, asupra noului avion de vânătoare I. A. R. 80

Impresionantă nenorocire în județul Brașov

Brașov, 3 Mai

O groaznică nenorocire s'a întâmplat azi în com. Târlungeni, din județul nostru.

Pe marginea comunei, trece râul Târlung, a cărui apă, din cauza topirii zăpezii din munți, este destul de mare. Peste râu nu se află decât o singură punte, cu loc de trecere numai pentru o persoană.

Azi, femeea Maria N. Bordea și fiica sa Alexandrina, de șase ani, au încercat să treacă pe punte. La un moment dat, fetița și-a pierdut echilibrul și a căzut în valurile furtunoase ale râului. Mama s'a aruncat în apă spre a o salva, dar neștiind, să înoate, s'a înecat, strângându-și fetița în brațe, deoarece zadarnic a strigat după ajutor, căci cei de pe mal n'au avut curajul să intre în apă s'o salveze, temându-se de furia valurilor.

—xo●ox—

Predicatorul Père Janvier mort acum două zile

—xo●ox—

Lucrători surprinși de o avalanșă

Toulouse, 3 (Rador). — O avalanșă a surprins ieri în valea superioară Arthies în Ariège, un grup de lucrători.

Se înregistrează un mort și patru grav răniți.

Pentru vecinii noștri bulgari

de N. BATZARIA

Observațiile și reflecțiile ce urmează sunt provocate de apropierea zilei de 10 Mai și de anumite întâmplări puțin plăcute. Legătura ce stabilim între aceste întâmplări și marea noastră sărbătoare națională se va vedea numai decât.

In adevăr, dacă în ziua de 10 Mai poporul român își prăznuește libertatea și neatârnarea, câștigate cu prețul vieții a multe mii din fiii săi, căzuți vitejește pe câmpurile de luptă din Bulgaria, nu este mai puțin adevărat că, datorită acestor jertfe prețioase, poporul vecin s'a văzut ridicat la rangul de popor liber într'un stat liber. De altfel, numeroasele morminte și monumentele depe dealurile Griviței stau ca o elocventă mărturie a vitejiei românești, dar, în acelaș timp, și a urmărilor fericite ce a avut pentru acesta și viața poporului bulgar.

Multe sute de ani au stat bulgarii sub stăpânirea străină. Numele țării lor era o simplă expresiune geografică, iar statul lor, o veche și vagă amintire istorică, amintire în care, ce-i drept, se desluseau mai lămurit vremuri de mărire și putere. Numai că — interesantă coincidență istorică vrednică de subliniat — și de aceste vremuri ale trecutului este legată amintirea unor români, a Asăneștilor, întemeiătorii celei de a doua împărății romăno-bulgare, ale cărei granițe fusese împinse până aproape de zidurile Constantinopolului, iar, în celelalte părți, până la țărmurile mării Adriatice și până jos de tot în Peloponez.

Și iarăși ca o coincidență istorică vrednică de a fi amintită și subliniată, odată cu dispariția Asăneștilor și cu trecerea pe al doilea plan a elementului românesc, pe care se rezema mai ales această dinastie, apune și puterea împărăției romăno-bulgare, această împărăție sfărșind prin a pieri cu totul.

Dar venind la timpuri relativ mai apropiate de noi, unde, dacă nu în fostele Principate românești Muntenia și Moldova, a luat ființă toată mișcarea de pregătire și de renaștere națională, politică și culturală a bulgarilor? Unde, dacă nu în aceste Principate, au găsit bulgarii voe sprijinul și toată încurajarea, atitudine depe urma căreia guvernele române aveau de suferit destule nepăceri?

Aici, la București, s'au înjghebat primele comitete naționale și revoluționare bulgărești, comitete, care nu erau numai tolerate de guvernele române, ci sprijinite efectiv și încurajate de simpatia populației române. Aici, la București, au apărut primele jurnale bulgărești și s'au tipărit primele cărți și broșuri tinzând la trezirea sentimentului adormit al conștiinței naționale.

Credem că nu este un amănunt fără importanță faptul că tot aici, la București, s'a tipărit prima carte de școală, adică primul Abecedar în limba bulgară. Acest Abecedar a apărut în anul 1824, iar autorul lui este doctorul Petre Belon, care profesa medicina aici, în Capitala țării.

Credem, deasemenea, că nu este un simplu amănunt faptul că într'un alt oraș din țară, și anume la Brăila, a luat ființă prima societate culturală bulgară, societate din care a ieșit Academia de astăzi dela Sofia. Adăugăm că societatea culturală bulgară, de care pomenim, a funcționat la Brăila până în anul 1882, adică, încă patru ani după prefacerea Bulgariei într'un stat autonom. Și-a mutat apoi sediul la Sofia, devenind, precum am spus, Academia bulgară din zilele noastre.

Dece am amintit aceste evenimente de o însemnătate așa de hotărâtoare pentru trecutul poporului bulgar și pentru dezvoltarea lui ulterioară? Pentru a cere ceva în schimb, fie acest „ceva" măcar un sentiment de recunoștință vagă și teoretică? Nu, nu aceasta este intenția noastră, ci cu totul alta și anume: pentru a arăta fapte, asupra temeiniciei cărora nu poate fi nici o discuție și nici o controversă, că vecinătatea cu poporul român a fost pentru bulgari un bine și de un folos real.

Acest adevăr, care aparține

(Continuare in pag. 2-a)

DANZIG

Punctul nevralgic al păcii europene
(Note de călătorie)

de CONSTANTIN KIRIȚESCU

...In această dimineață de sfârșit de Aprilie, țărmul baltic e acoperit de o ceață deasă. Peisagiul e trist. Din când în când o ușcară bură de ploae. Totuș, la coborârea din tren în gara Danzig, spectacolul gării monumentale, în stilul renașterii germane, cu o înaltă și elegantă campanilă neo-gotică, este o făgăduială de frumos și pune în suflete dispoziție bună.

De la cei dintâi pași în oraș, ai impresia vechimei. Case, biserici, morți, străzi, au fost păstrate, așa cum au fost construite acum câteva veacuri, cu pitorescul lor medieval. „Die grosse Muehle" — din secolul XIV — e mai mult acoperiș de cât casă; podul ascuțit, cu coamă sus, are trei rânduri de mansarde; dedesubt, strivită subt greutatea lui, e casa scundă. Ici, colo, de printre casele vechi, în palantă, cu lemnul aparent, răsare câte un turn al vechilor ziduri de centură. Unul poartă și azi numele popular vechiu: pe fațadă, neavând numere ca astăzi. De obiceiu, fiecare breaslă își avea strada ei. Astfel, trecem prin **Goldschmied-gasse**, ulița giuvaergiilor, ca să ajungem într'una din cele mai pitorești străzi: **Heilige-Geist Gasse**, unde fiecare casă are dinainte, spre stradă, un fel de piatră, cu punte peste șanțul străzii, cu scară, balustradă cu reliefuri bogate, împodobită cu vase ornamentale. Pe aceste „bei schläge" eșiau locatarii să stea la taifas, între vecini, bându-și cafeaua. Pe casa cu nr. 81, și cu data construcției 1650, o placă comemorativă arată că într'însa s'a născut Schopenhauer.

Am ajuns în strada principală, **Langer Markt**. E o încântare pentru ochi. Nici în Nuernberg, nici în Hildesheim, n'am văzut aspect mai pitoresc. Toate casele vechi, ori mai noi, dar imitând cu strictețe stilul vechiu, de obârșie olandeză, sunt înguste, înalte, cu acelaș acoperiș țuguiat, cu fațada vopsită în culori diferite, și împodobite cu ornamente zugrăvite ori sculptate, cu ecusoane, statui. Casele burghezilor, mai înguste, aveau câte două ferestre de fiecare etaj; ale nobililor, câte trei. Unele și-au păstrat

(Continuare in pag. 2-a)

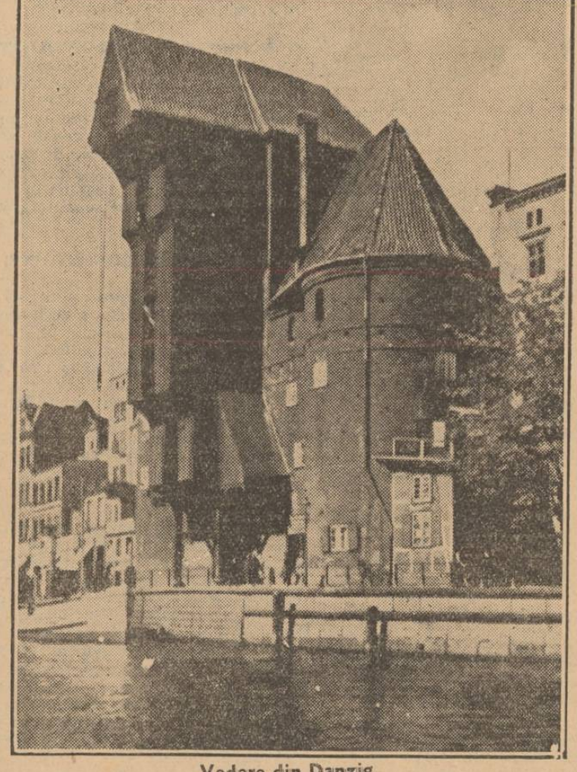

Vedere din Danzig

Kick in die Köck = uită-te în bucătărie; de pe el, soldații din gardă priveau și făceau curte bucătăreselor din casele vecine, ispite de el.

In genere, casele sunt foarte înguste, de obiceiu cu numai câte două ferestre la etaj și cu acoperișul țuguiat. Ele se recunoșteau după firma zugrăvită

Cancelarul Hitler rostindu-și discursul de zilele trecute

—xo●ox—

Tratativele pentru încheerea acordului sârbo-croat

Belgrad, 3 (Telor).— **Prințul Regent Paul a primit azi în audiență pe d. Subosik, trimisul d-lui Macek, care continuă la Belgrad tratativele începute la Zagreb între primul ministru Svetkovici și d. Macek, în chestiunea autonomiei croate. Se crede că, peste câteva zile, se va ajunge, în fine, la o încheere pozitivă a tratativelor. Dacă nu vor interveni noui greutăți, înțelegerea se va încheia până la sfârșitul săptămânii, pentruca până Luni, la plecarea prințului Paul la Roma, să se formeze noul guvern de coaliție. Se ia însă ca sigur că, și după demisia guvernului Svetkovici, portofoliul externelor va fi încredințat tot d-lui Țințar Marcovici. Aceasta o dovedește și faptul că însoțitorii prințului regent au și fost desemnați în persoanele d-lui Antici, ministrul palatului și d. Țințar Marcovici.**

—xo●ox—

Ziarist englez expulzat din Germania

Berlin, 3. (Rador). — *D. Hugh Carleton Greene, corespondentul lui „Daily Telegraph and Morning Post", a primit un ordin de expulzare, prin care i se acordă un răgaz până la 24 Mai să părăsească teritoriul Reichului.*

Măsura a fost luată cu titlu de represalii față de expulzarea din Londra a doctorului Roevel, corespondentul lui „National Zeitung".

Alți cinci cetățeni britanici au primit deasemeni ordine de expulzare cu titlu de represalii și trebue să părăsească Reichul până la data de 24 Mai.

—xo●ox—

Peste o mie de civili răniți și omoriți de bombardamentul aviației japoneze

Ciungking, 3 (Rador). — **Agenția „Central News" anunță că peste o mie de civili au fost răniți și omoriți eri la Fuceu, capitala provinciei Fukien, în cursul unui extrem de violent bombardament aerian.**

LA NOI ACASĂ

de I. VION

La instalarea noului comisii interimare a Camerei de comerț, în afară de ideea de continuitate, — atât de civilizat scoasă în evidență de d-nii N. Penescu și D. Negel, fostul și actualul președinte al Camerei, — d. Bujoi, ministrul economiei naționale, a vorbit despre una din cele mai acute probleme din viața neamului românesc: problema muncii naționale.

Rezumând tratatul româno-german, d-sa a spus cu tărie și sinceritate:

„Depinde de noi și numai de noi ca, cu toate auspiciile bune care ne lasă toată inițiativa de concepție și acțiune fără nicio restricție de nici un fel, fără nici un privilegiu consimțit, SA INVINGEM SAU SA FIM INVINȘI ECONOMICEȘTE, LA NOI ACASA, prin carența noastră în materie de acțiune, spirit constructiv sau hărnicie".

De zeci și de sute de ori, în lupta noastră pentru promovarea elementului etnic românesc, am propovăduit credința că nimic pozitiv nu se poate recolta fără muncă stăruitoare, fără punctualitate, fără seriozitate.

Am repetat și noi, în acord cu spusele d-lui ministru Bujoi, că numai cu hărnicie, pricepere perseverență și corectitudine, părăsind mirajul himeric al „loviturilor", românii vor putea să ocupe locurile de muncă ce li se cuvin în primul rând lor, în țara lor.

De 50 de ani, însă, conducătorii, cari au ținut vremelnic frânele cârmuirii, au vorbit mereu de susținerea și de ocrotirea autohtonilor, dar, sistematic, n'au creiat nimic și nu numai că au lăsat totul în voia legilor firești, ca într'un câmp deschis lăsat pradă tuturor curentelor și tuturor invaziilor, dar au susținut efectiv pe străini, cum dovedește unul din cele mai concludente capitole ale „carenței" noastre trecute: capitolul reescomptului Băncii Naționale.

Pentru că întrebarea este simplă: venit-au străinii cu capitalurile lor din meleagurile materne pe cari le-au părăsit pentru ca din 72.211 firme înscrise în 71 orașe capitale de județ, numai 26.000

(Continuare in pag. 2-a)

Generalul Weigand, in drum spre Franța, se oprește in București

Generalul Weigand, distinsul membru al Academiei franceze, care a reprezentat Franța la căsătoria principelui moștenitor al Iranului, înapoindu-se în patrie, a ales ca popas al călătoriei sale țara noastră.

GENERALUL WEYGAND

Este un semn de atențiune prietenească față de România care va avea un profund ecou în opinia noastră publică.

Generalul Weigand sosește azi cu vionul de la Istanbul.

Deși lipsit de orice caracter oficial și de orice misiuni speciale, oficialitatea românească va acorda toată solicitudinea și toată atențiunea vizitei distinsului oaspete.

Activitatea intelectuală pe care o desfășoară astăzi generalul Weigand, în dubla sa calitate de membru al Academiei franceze și de distins publicist militar, este la înălțimea gloriosului său trecut de ostaș.

Fost șef de stat major al mareșalului Foch, în timpul războiului mondial, fost șef al statului major francez, fost generalisim al armatei franceze, cariera militară a generalului Weigand s'a desfășurat într'o continuă strălucire și patria sa îi păstrează o adâncă stimă și o înaltă considerație.

Alegerea sa ca membru al Academiei franceze, în locul mareșalului Joffre a fost una din manifestările acestei stime și a aprecierei strălucitelor însușiri intelectuale ale distinsului personagiu.

Spirit încă tânăr, plin de vigoare intelectuală și în permanent contact cu viața spirituală a Franței, generalul Weigand și-a devotat activitatea sa actuală în cea mai mare parte, tot scrierilor cu caracter militar, contribuind cu competența sa incontestabilă la tot ce poate servi interesele apărării naționale a patriei sale.

Distinsul oaspete va rămâne în Capitala noastră timp de două zile. Azi, Vineri d. Adrian Thierry, ambasadorul Franței va oferi o recepție în saloanele Ambasadei.

Olanda crede in pace, dar...

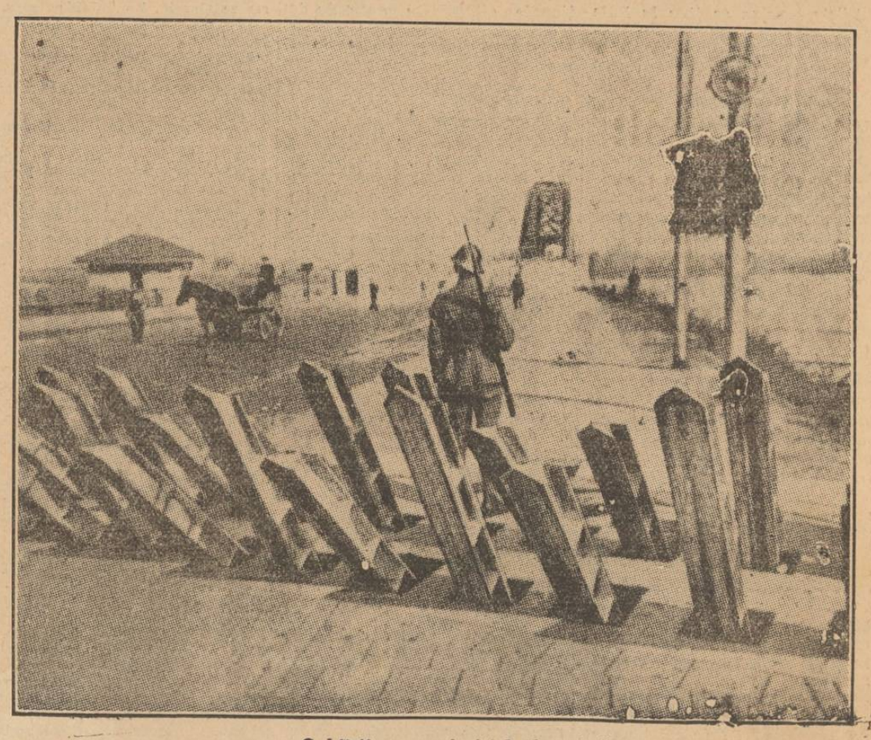

Ochii îi sunt ațintiți la frontieră